

מיכל אפרת

# מדברים שתיקה

עיון בלשני בשתיקה כאמצעי הבעה

הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס, האוניברסיטה העברית, ירושלים

## תוכן עניינים

1	1.0 מה לבלשן לדבר על שתיקה
4	2.0 תיחום השתיקה וסיווגיה
4	2.1 "על כל שפִּיִּים אֶךְ / דְּמָמָה / [...] צְפוּר שוֹתֶקֶת בַּיֶּעַר" – "שיר לילה לנורד" מאת גיתה
8	2.1.1 בין דממה ("Ruhe") לשתיקה ("schweigen")
12	2.1.2 שדה ה'הפסקה' כתרגום "Ruhe"
13	2.1.3 מ'שיר לילה לנורד' לשתיקה שבאינטראקציה – סיכום ביניים
16	2.2 תקשורת מילולית ושאינה מילולית
18	2.2.1 האמצעים הפרה-לשוניים
23	2.2.2 המישור הפרה-לשוני: ההפסקה
28	2.2.2.1 השקיטה כתופעה פרה-לשונית במרכיב הכרונומטרי
31	2.2.2.2 הפסקות ממולאות כחידה פרה-לשונית
34	2.2.3 "Ruhe" – סיכום
36	2.3 השתיקה והמושגים הסמוכים לה
36	2.3.1 מישור התוכן
36	2.3.1.1 הלא-נאמר
40	2.3.1.2 הדיבור הריק
45	2.3.1.3 מישור התוכן – סיכום
45	2.3.2 המישור המילולי
47	2.3.2.1 ההשתקה
53	2.3.2.2 השתיקה המדברת
60	2.3.2.3 יחסי שתיקה מדברת ודיבור
66	2.3.2.3.1 המסומן שהוא מושא השרד הוא האין
72	2.3.2.3.2 שתיקה משום טיבו של המסמן
75	2.4 המודל
79	3.0 אפיון השתיקה המדברת
79	3.1 תפקידי השתיקה המדברת
80	3.1.1 פונקציות התקשורת של יאקובסון
81	3.1.1.1 הפונקציה הרפרנציאלית

87	3.1.1.2 הפונקציה הרגשית (אמוטיבית)
98	3.1.1.3 הפונקציה הקונטיבית
111	3.1.1.4 הפונקציה המגעית (הפאטית)
119	3.1.1.5 הפונקציה הפואטית
125	3.1.1.6 הפונקציה המטה-לשונית
137	3.1.2 הפונקציה הנסיבתית
140	3.1.3 חלקה של השתיקה בעקרון שיתוף הפעולה של הפילוסוף פול גרייס
141	3.1.3.1 קטגוריית הכמות
147	3.1.3.2 קטגוריית האיכות
151	3.1.3.3 קטגוריית היחס
161	3.1.3.4 קטגוריית האופן
166	3.1.4 תפקידי השתיקה ומקומה בכלל שיתוף הפעולה – סיכום
167	3.2 מבשרי השתיקה
169	3.2.1 שתיקות ברמת ההגה
176	3.2.2 שתיקות בגבולות המילה (מורפולוגיה)
179	3.2.2.1 צורני $\emptyset$ (אפס)
184	3.2.2.2 איפוס ניגודים
185	3.2.2.3 שתיקת תמנית ראשונה של יידוע
188	3.2.2.3 בין צורות לתחביר (מורפוטחבירי)
188	3.2.3.1 כינויי גוף – קטפורה והומופורה
193	3.2.3.2 הסביל
	3.2.3.2.1 המג'הול – שתיקה להבעת איון וביטול הקיום או הידיעה
195	
197	3.2.3.2.2 הסביל התיכון – הבעה איקונית של סבילות
	3.2.3.2.3 מהסביל כסתמי להבעה בשתיקה של אמת
201	אוניברסלית
203	3.2.3.2.4 מעודפות טקסטואלית להבעה של ביטול
204	3.2.3.2.5 מעודפות פרגמטית להבלטה של החידוש (הרימה)
	3.2.3.2.6 מאי-רלוונטיות והתמקדות בפעולה או במקבלה
205	למפלט מאחריות ומעונש
209	3.2.3.2.7 סביל משום איסורי טאבו
209	3.2.3.2.8 סביל כשתיקה מורפוטחבירית – סיכום
210	3.2.3.3 שתיקת מילות יחס
218	3.2.4 תחביר
226	3.2.4.1 מבשרים תחביריים של סימפטום איקוני
229	3.2.4.2 תפקידים תחביריים המתמלאים על-ידי שתיקה
229	3.2.4.2.1 שתיקת הנושא
234	3.2.4.2.2 שתיקת הנשוא
241	3.2.4.2.3 שתיקת משלימים

260	3.2.4.2.4 שתיקת המשפט העיקרי במשפט מורכב
262	3.2.4.3 מיליות קישור דיאדיות
263	3.2.4.3.1 היעדר מילת קישור כמבשר שתיקה
269	3.2.4.3.2 היעדר איבר בדיאדה-תואמת כמבשר שתיקה
275	3.2.5 לקסיקון
277	3.2.5.1 מילים מפורשות
279	3.2.5.2 מילים של הסתרה
280	3.2.5.3 שלילה והנמכה של פעלי אמירה ומילות דיבור
286	3.2.5.4 פעלי כוונת אמירה שלא מומשו
290	3.2.5.5 מילים כלליות ומלות חלל
293	3.2.5.6 מגבירים
296	3.2.5.7 מעתקים
302	3.2.5.7.1 מטפורה
311	3.2.5.7.2 מטונימיה
313	3.2.5.7.3 חיסור (אליפסיס)
315	3.2.5.7.4 האוקסימורון
318	3.2.5.8 מן המוכן
319	3.2.5.8.1 ציטוט כשתיקה
330	3.2.5.8.2 אינטרטקסטואליות כשתיקה
340	3.2.5.9 שתיקת מילות הטאבו ויופמיזם כמבשר
358	3.2.5.10 חלק משלם או החוליה החסרה
361	3.2.5.10.1 מנייה חסרה
365	3.2.5.10.2 אזכור חלק מניגוד
367	3.2.5.10.3 שתיקה של שמות פרטיים ודרכי פנייה
381	3.2.6 פרגמטיקה שיח ושיחה
383	3.2.6.1 חילופי תור (סמן שיח) כפעולת דיבור ישירה בשתיקה
390	3.2.6.2 בישור שאלה ותשובה בשתיקה
392	3.2.6.2.1 שאלה כמבשרת תשובה בשתיקה
399	3.2.6.2.2 שאלה שתוקה כאיבר ראשון בצמד שאלה-תשובה
404	3.2.6.3 שתיקה כתגובה
406	3.2.6.4 פעולות דיבור עקיפות
407	3.2.6.4.1 שאלה רטורית כטענה
413	3.2.6.4.2 עוד שאלות כפעולות דיבור עקיפות
414	3.2.6.5 ושוב לחילופי תור
414	3.2.6.5.1 משיב לעצמו
416	3.2.6.5.2 חדו-שיח: שתיקת תורות כאמצעי ספרותי
422	3.3 מבשרי השתיקה ותפקידם בשירה של לאה גולדברג "משירי הבן האובד"

441	<b>4.0 תרומת חקר השתיקה לבלשנות</b>
442	4.1 דמות ורקע
445	4.2 אוניברסליזם לשוני
449	4.2.1 לינאריות
454	4.3 תופעות שבמישור השפה לרמותיה
459	<b>מקורות ספרותיים</b>
470	<b>קולנוע, טלוויזיה, תערוכות</b>
471	<b>ביבליוגרפיה</b>